

“Нам вельмі прыемна, што ў Гродзенскі рэгіён, на Наваградскую зямлю, прыехалі калегі з іншых абласцей, падзяліліся сваімі вопытамі і абмеркавалі, якія падыходы і новыя формы работы можна выкарыстоўваць для таго, каб чытачам было цікава наведваць бібліятэку, — адзначыла намеснік начальніка Гродзенскага ўпраўлення культуры Снежана Куратчык. — Як і ва ўсе папярэднія гады, работа ўдзельніцкай чытанні была плённай у галіне навуцы і асветы, а таксама унесла немалы ўнёсак у справу ўмацавання гістарычнай пераемнасці”.

КВОРУМ

10—11 чэрвеня ў Наваградску і аграрадку Шчорсы адбыліся кабілейныя У Шчорсаўскія чытанні. Арганізатарамі канферэнцыі выступілі ўпраўленне культуры Гродзенскага абласцкага аддзел культуры Наваградскага раёнага выканаўчага камітэта і Гродзенская абласная навуковая бібліятэка імя Яўхіма Карскага. Гасцей прымаў Наваградскага раёнага бібліятэка. У гэтым адукацыйна-навуковым праекце прынялі ўдзел прастаўніцы Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, рэспубліканскіх канферсій, супрацоўнікі музеяў, навукоўцы, гісторыкі, краязнаўцы і, вядома, бібліятэкары. Усе яны былі з розных куткоў Беларусі і з розных устаноў, у прыватнасці, прысутнічалі спецыялісты Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, асаблі — прастаўніцы Прэзідэнцкай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь, Гродзенскай і Гомельскай абласных, а таксама дырэктары і бібліятэкары раённых (грамадскіх) цэнтральных бібліятэк Гомельскай, Гродзенскай і Мінскай абласцей.

Месцам правядзення навуковай канферэнцыі, якая атрымала назву Шчорсаўскія чытанні, з таго часу гэтае мерапрыемства праводзіцца адзін раз у два гады, адпаведна ў 2014, 2016, 2018 гадах. Пятая Шчорсаўскія чытанні мелася адбыцца ў мінулым годзе, але з-за пандэміі каранавіруса былі адкладзены на год.

Менавіта таму гэты навуковы форум сабраўся сёння — не праз два, а праз тры гады. Гэтыя скалі содым праз сотні кіламетраў, нягледзячы на пагрозу хваробы, якая за год пакачуі што не знікла, каб пачаць што веда, набліжы для сабе нейкі практычны вопыт па пытаннях культуры, бібліятэказнаўства, кнігазнаўства, гісторыі. У гэтым сэнсе наша гістарычная Наваградская, і ў прыватнасці, бібліятэка, Шчорсаўская зямля, у чарговым раз дзіўляе ўсім, што мае.

СТРАТЭГІЯ

Праграма чытанні была настолькі насцягнутай, на сапраўды, што іх удзельнікам заставалася толькі паспяваць слухаць, глядзець, занатаваць і асвоіць матэрыял, які прапаноўваў спецыялістамі. Прававалі дзве секцыі — першая разлічана “Актуальныя пытанні бібліятэчнай справы: стратэгічныя накірункі дзейнасці” (яна засядала ў Наваградскага раёнага бібліятэкі), на другой шлі размова пра “Кніжныя помнікі Гродзенскай зямлі” (прашала ў ДOME-музеі Азана Мішчэўца).

На першай секцыі былі заслушаны даклады бібліятэкары, які адлюстравалі стан і перспектывы работы публічных бібліятэк Гродзенскай зямлі (Марына Ігнатюк, дырэктар абласной бібліятэкі), актуальным пытанні бібліятэчнай і краязнаўчай справы (Ірына Царук, дырэктар Наваградскага раёнага бібліятэкі). Гасці дзіўляліся вопытам работы бібліятэчных устаноў Гомельскай вобласці ў сучасных умовах (Марына



Падчас адкрыцця Шчорсаўскія чытанні.

Вандроўка з наваградскай гараджанкай

Карысьць Шчорсаўскія чытанні



Навуковы супрацоўнік Дома-музея Адама Міцкевіча Мікалай Гаіба праводзіць экскурсію.



У Шчорсаўскай сельскай бібліятэцы.

ШЧОРСЫ — НЕ ВЫПАДКОВАСЦЬ

На Беларусі не так ужо шмат куткоў настолькі багатых на гісторыю і таленты, якім з’яўляцца Наваградскаму. Таму і прымагняе яна да сабе навукоўцаў, гісторыкаў, краязнаўцаў ды ўзруае простае людзей. Аднаю такіх асобнасцяў на вядомай імёна Азана Міцкевіча і Іахіма Плігаво Хранцічэ чаго каштоўна. І абодва звязаны з кнігай. Адна праз паэзію, другі — праз бібліятэку.

Менавіта тут, у Шчорсаўскім мястэчку, на прашу другой паловы ХХІІ — першай паловы ХІХ стагоддзя была сабраная вядомая ўсім бібліятэка Іахіма Хранцічэ. Напуння, гэты факт стаў апошняй вынічнай кропкай на кар’еры Шчорсаўскія чытанні.

Сапраўды, лепшага месца для масавай з’яўкі гістарычных пытанняў, чым Шчорсы, не знайсці.

КРЫЖЫ ГІСТОРЫІ

І вось у 2012 годзе горад Наваградку і аграрада Шчорсы былі абраны

Раёвае, дырэктар абласной бібліятэкі), прывяржэнні накірункам у рабоце публічных бібліятэк Барысаўскага раёна (Алена Калытко, дырэктар раёнага бібліятэкі) і сеткавым інтэрнэт-праектам па папулярызаванні ўстаноў бібліятэчнага тыпу сорады карыстальнікаў Светлагорскага раёна Гомельскай вобласці (Вікторыя Бусел, дырэктар раёнага бібліятэкі).

ТУРЫЗМ БЫВАЕ І РЕЛІГІЙНЫМ

У выступленнях навукоўцаў, краязнаўцаў і святароў, што прымаў ўдзел у рабоце другой секцыі, гукава гма даследаванню беларускіх кніжных помнікаў, таксама шлі размова пра культуру-пазнавальны і рэлігійны турызм. Намеснік генеральнага дырэктара Нацыянальнай

бібліятэкі Алякс Суха распавяў пра Шчорсаўскую бібліятэку Хранцічэў і шліў на вяртанне на Радзіму. З вільчай цікавасцю былі ўспрыняты інфармацыя Таццяна Сяпегі (супрацоўніцы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі) пра кнігі, выдадзеныя ў Наваградку ў першай палове ХХ стагоддзя. Змястоўнымі былі даклады пра кніжны помнік Рэспублікі Беларусь (Таццяна Карынавіч, супрацоўніцы Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі) і пра ролі выданні пра Гродзеншчыну (Святланы Паўлавіч і Алены Пагоўскай, супрацоўніцы Прэзідэнцкай бібліятэкі Беларусі).

КІТАБЫ І ХАМАЛЫ

Па ініцыятыве арганізатараў форуму ўдзельніцкай была прадстаўлена рэпартажы экскурсію

татару, якую прадставіла Разалія Аляксандравіч, супрацоўніцы Нацыянальнага інстытута адукацыі. Гэты стыхі разамішаўся ў ДOME-музеі Адама Міцкевіча побач з рэлігійнымі скарбамі цэрквы Наваградскай епархіі і змяшчалі выданні твору Адама Міцкевіча ў перакладзе на розныя мовы. На стэжылі былі прадстаўлены муір, Кур’ан і хамалы, а таксама трыгоўнае даследаванне духоўнай рускай спадчыны татару Мікаіла Тарэлкі “Тафір”, кнігі і хамалы: з прымятных кнігазбораў Беларусі”.

У кожнага з эканатаў свая гісторыя. Муір — як помнік народнага мастацтва. Хамалы разам з Кур’анам адносяцца да найбольш распаўсюджаных рускай кніжкі. Кожны з іх мае сваю агульнасць і разам яны складаюць су-

цэльную карніну духоўнага жыцця татару-муслыман. Каштоўна як самыя рэлігійныя, так і асобныя лістычкі-ўклады. А ў адні з замалюў укладзены фотадзімак для дакумента — імя ўдадзіліны пакуль невядомае.

КРАТКІЯНЫ КСЕНДЗ

Удзельнікі другой секцыі былі вельмі ўражаны выступленнем кніжкі Віталія Цыбульскага, настаўніка парафіі касцёла святаго Казіміра ў аграрадку Усецел, аднаго з самых старажытных касцёлаў Беларусі. Ксёндз шмат робіць для свецкіх і рэлігійных насельніцтва не толькі ў межах сваёй парафіі, але і праз арганізацыю рэлігійнага турызму. Якім у гэтым і ёсць яго крэйтыўнасць, дзярчы гэтую ягоную ролі ўчыцца і так называ мадэратар дру-

